

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezd, izmed u sedmih in praznik, ter velja po početi prejemam na avstro-ograke. Dežela za vse leta 25 K., za pol leta 18 K., za četrt leta 6 K. 50 h., za en mesec 2 K. 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse 24 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K., za en mesec 2 K. Kde hodi nam ponj, plača za vse leta 22 K., za pol leta 11 K., za četrt leta 5 K. 50 h., za en mesec 1 K. 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. Na zaroču brez intodobne vpadljivite naročnine se ne izira. — Za oznanila se plačuje od potrebitnega pošt-vrata po 12 h., če so se oznanila tiska enkrat, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se izvajale frankovati. — Bekopisi se ne vrataje. — Uredništvo in upravljanje je v Knadovi ulici št. 6, in stori uredništvo v I. nadstropju, upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagevolje pošiljati naročnine, reklame, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Iz šolskega odseka deželnega zbora.

V seji tega odseka zaradi državinskih doklad učiteljstvu od dne 14. t. m. je razprava, kakor smo poročali, dosegla do glasovanja, le-to pa se je odložilo na drugo sejo, da se zasišijo med tem klub in morda manjšino, ki je zapretila z obstrukcijo proti poročevalčevim predlogom, odvrne od tega koraka. Ta seja se je vrnila 17. t. m. Razprava se je zopet otvorila.

Poročalec dr. Ferjančič povzame zopet razloge, ki govore za to, da se doklada nakloni vsemu učiteljstvu, ženskemu kakor moškemu in ne omeji samo na oženjeni učitelje, naglaša, da se med oženjenimi učitelji nahajajo tudi imoviti ljudje, med rodbinskimi očetimi tudi taki, katerih otroci so prekrbljeni.

Dr. Šusteršič ostane pri tem, da njegova stranka pritrdi le doklad za oženjene učitelje.

Poslanec Hribar navaja statistične podatke, dobljene sicer privatnim potom o razmerju oženjenih in neoženjenih učiteljev ter predlaga doklade vsemu moškemu učiteljstvu ter zvišanje stanarine za ljubljanske učitelje.

Poslanec grof Barbo pritrjuje predlogom poročevalca, kateri se potem sprejmejo z večino glasov, proti glasovom klerikalcev in med njimi učitelji Jaklič.

25%, doklade so tedaj z večino glasov sprejete, in človek bi mislil, da je stvar vsaj v odseku na korist vsemu učiteljstvu dognjana. A motil bi se. Že prej so klerikalni poslanci zapretili, da, če se tako ne sklene, kakor oni, manjšina, zahtevajo, ne doberudoženjeni učitelji ničesar. S tem so napovedali obstrukcijo. To izvesti v zasedanju, ki traja samo še nekoliko dni, ni težavno.

LISTEK.

Slovensko-nemška meja na Štajerskem.

Kulturno zgodovinski in narodopisni doneski.

Nabral A. B.

(Daleje.)

Drugi zgodovinski dogodek za Kapljo se je odigral leta 1851. na Podgoršnikovem vrhu (Pokerschnigkogel, 928 m visok, odkoder je imponantan razgled.) Tisto leto se je prikazala bližu Vitanja na nekem drevesu Mati božja. Zbiralo se je od vseh strani toliko lahkovnega ljudstva, da je nastala resna nevarnost, dasi sta politična in cerkvena oblast shajanje prepovedali. To lahkovnost je hotel neki navihani gostilničar v Kaplji izrabiti. Neki večer je na imenovanem hribu mahoma zazrela visoka smreka. Seveda se je takoj zbral mnogo radovednežev, ki so zapazili med razsvetljenimi vejami Marijino podobo. Začele so dohajati dan na cele procesije občudovati in častiti „čudež“. In še potem, ko je viter odnesel Marijino sliko, so trdile terejalki še vedno, da vidijo Marijo.

Svet je torej stala za učiteljstvo brezupno in na večstransko željo sklicala se je še seja 18. t. m. Sklep od 17. t. m. se je razveljavil in razprava reusmirala. Poročalec dr. Ferjančič, da se približa manjšini, stavi predlog, naj se da doklada vsemu moškemu učiteljstvu in sicer oženjenim 20%, samskim 10%. Skupni izdatek bi v tem slučaju bil komaj večji, kakor še se 25%, da samo oženjenim učiteljem, ker so samski učitelji večinoma mlajši in imajo nižje plače. Doseže se pa tudi to, da učitelji ne beži iz dežele, kar je vse kakor iz osira na ljudsko šolstvo obžalovati. Pa tudi to ni obveljalo, sprejel se je z večino glasov predlog klerikalcev, da se vsaj nekaj doseže za učitelje. Poročalec dr. Ferjančič je na to odložil referat in predlagal za poročalec poslanca Hribarja, kateri se tudi izvoli.

Tako se je zgodilo, kar je hotela obstruirajoča manjšina! V nebo bodo vpili pribeljski imoviti učiteljem in onim, kinimajo več skrbeti za otroke, v očigled stradajočem samskemu in ženskemu učiteljstvu. Klerikalci pa se bodo ponatali in zahtevali zahvalo od učiteljstva, rekoč: Vidite; to smo Vam mi priborili, nam se imate zahvaliti zato. Ne, tako ne stoji stvar, marveč tako, da so klerikalci odgrizli samskemu in ženskemu učiteljstvu kravno potreben pribeljšek!

Deželni zbori.

Gradec, 19. novembra. Posl. Kokoschinec je utemeljeval svoj predlog glede razširjenja bolnišnic in hirsalcice v Ptiju. Predlog se je izročil občinskemu odseku. — Posl. Ornig je poročal v imenu odseka o zgradbi ceste iz Luč skozi Podvolovlek do kranjske meje. — Posl. dr. Deško je kritikoval poro-

čilo deželnega odbora ter predlagal, naj se vrne v natančno poizvedovanje in poročanje v prihodnjem zasedanju. — Deželni odbornik Staller je zagovarjal deželnih odborov, rekel, da je gornjegrajski okraj že preveč obremenjen s cesto v Kapljo in da je cesta, ki jo zahteva dr. Deško, koristna le poglavito za izvoza lesa iz škofovih gozdov. — Dr. Deško je odgovarjal, da je cesta nujna prometna zahteva in važnejša kot ono v Kapljo. — Odsekov predlog je bil sprejet, dr. Deškov pa odklonjen. Daljša debata se je razvila pri predlogu poslanca dr. Schäferja in Resla glede spremembe občinskega volilnega reda. — Posl. dr. Ploj je izjavil, da bodo Slovenci glasovali za predlog, toda mnenja je, da je formuliranje zakona težavno ter je potreben mirni preudarek. Tudi ni znano vladno stališče. Zato predlaga, naj se zadeva vrne odseku, da poroča v treh dneh. Ta predlog je bil sprejet.

Celovec, 19. novembra. Predlog posl. Doberniga, naj se uvede monopol na užigalice ter se dohodki tega monopola prepuste deželam, se je izročil deželnemu odboru v poizvedovanje in poročanje. — Posl. Pleischutznig je utemeljeval svoj predlog glede podpore prebivalcem v Tinjah, kjer je toča pobila.

Solnograd, 19. novembra. Solnograškemu deželnemu zboru je zmanjšalo gradiva, sicer bi se ne pečal s tako abotnimi predlogi, kar se je v včerajšnji seji. Dosedaj še ni nihče slišal, da bi bilo v tej deželi nemštveto v nevarnosti. In vendar je sprejel deželni zbor kar tri zakonske načrte, ki zahtevajo, da se proglasí nemščina za izključni razpravnji jezik avtonomnih korporacij in njih uršov, kakor tudi za izključni uradni in učni jezik v celi deželi.

Brno, 19. novembra. Volilni odsek je sprejel dva zakonska na-

četa posl. dr. Fuxa glede delitve šolskih oblastej po narodnostih in glede stroškov za šolstvo. Volilna reforma je vsela deželnemu zboru toliko časa, da proračun ne pride na vrsto, temuš se sprejme le polletni proračunski provizorij.

Gorica, 19. novembra. Juridični odsek je predlagal, naj se deželnemu odboru naroči, da se izdela nov deželozborski volilni red na temelju splošne, direktne in tajne volilne pravice ter naprositi vladu, naj predloži enak zakonski načrt za državni zbor. Sklepanje o teh predlogih se je preložilo na prihodnjo sejo, ker so italijanski poslanci izjavili, da še niso mogli proučiti zadeve.

Kriza na Ogrskem.

Budimpešta, 19. novembra. Minister notranjih zadev Kristoffy je naznanih 12 renitentnim komitetom, da se jim s 1. decembrom odtegnejo državni prispevki. Nadalje se podeli velikim županom izjemna pravica, da razpolagajo po svoji volji z avtonomnimi uradniki in organizacijami, t. j. da smejo neposlušne takoj odpustiti. — Koalicija namejena opozicijskim davkoplaševalcem predpisati komitativno naklado na davke, da se s tem denarjem odškodujo odpšeni in disciplinirani uradniki.

Novi desidenti so sklenili na včerajnjem shodu, da smatrajo za potrebno ustanovitev nove stranke, ustavne stranke. Nadalje se je sklenila združitev vseh desidentov pod vodstvom grofa Andrássyja. Po seji starih desidentov se je konstituirala nova ustavna stranka ter sprejela program iz leta 1867, v katerem se zahteva nadalje, da se smejo vladarske pravice izvrševati ob odgovornosti ministrov; stranka želi liberalen napre-

dek v celem javnem življenu.

Ustrahovanje Turčije.

Dunaj, 19. novembra. Ker do včeraj ni bilo sultanovega odgovora, odpeljali sta danes iz Pulja križarki s. St. George in »Szigetvar« proti Piraju, kjer se zbere brodovje ostalih velesil, da odrine skupno pred Cagliarom.

Carigrad, 19. novembra. Včeraj je bil ves dan ministarski svet, ne da bi se bledo zvedelo, kaj je sklenil. Sultan je baje poslal nemškemu cesarju dolgo brzojavko, v kateri ga prosi za posredovanje. Sultan je na tem, da odločitev zavleče. Splošno se pričakuje, da se bo zadnji trenutek vdal.

Položaj na Ruskem.

Petrograd, 19. novembra. Car je imenoval generala barona Salzara za namestnika vrhovnemu gubernatorju na Finsku, ne da bi bil vprašal grofa Vitteja za mnenje. General Salzar ne pozna ne dežels ne ljudi, vsled česar je njegovo imenovanje duhove na Finsku znova razburilo.

Splošni strajk se je skoraj povod izjavil. Ustanovila se je velika organizacija delodajalcev in delavcev da se zoperstavijo političnim strajkom.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 19. novembra. V senatu se je nadaljevala včeraj generalna debata o tej zakonski predlogi. Na učni minister je zahteval v imenu vlade, naj se zakon sprejme, ki je upravičen vsled papeževega postopanja. Pa je kršil dolžnosti, ki mu jih je naložil konkordat. Vlada se noče pogajati z Vatikanom, ki ne drži dane besede. Ločitev je potrebna ter bo prinesla cerkvi njenovo svobodo, državi pa njeno suvereniteto. Potem je senat sklenil nujnost posvetovanja ter prehod v podrobno razpravo.

Uganiti, da je Oster vrh zato, ker je — oster.

Cerkve je postavila vdova baronica Stubenberger, roj. Scheitlin, leta 1675, in sicer z denarjem, ki si ga je njen soprog, graščak Cmrenburg (Schmirenburch*) pridobil kot grabežni vitez. Baronica Krescencija je bila namreč bogabogača žena, ki jo je nepošteni denar njenega „blagega pokojnega“ soproga pekel na duši. Razvaline roparskega gradu se še vidijo dandanes pod goro. Poprij je bila na mestu sedanje cerkve kapela, ki so jo v času reformacije začeli. Leta 1600. so se na Ostrem vrhu pojavili skakavci. Cerkve je dobila leta 1693. zidanog ograja ter se je postavila kapela sv. Avguština, ki je bil varuh rizi ali ovs.

Ljudska pravljica pripoveduje, da se je na skali tik sedanje cerkev operovalo prikazoval bel golob — menda sv. Duh. Dotična skala je še dandanes pri domačinih in romarjih v veliki časti ter ključuje od nje kamenčke, ki jih trosijo po njivah ali jih devajo v denarnie, češ, da potem denarnica ni

*) Pravo ime je Zmilburg (staro Schmirenburch) kakor ga navaja tudi prof. Zahn. Zmilo je bilo slovensko ime.

ljubezin do stare mile majke Slovenije ni popolnoma zadušena v njih persih, ampak de jim je le zdramitelja ali zbuditelja treba. — Ob novim letu se je tukaj tudi vstanovilo bravno društvo, v katerim se razun nemških časnikov beroje tudi slovenski: „Slovenija“, „Novice“, „Pravi Slovenec“, „Vedež“ itd. In tako se bomo počasi že vsi zdramili, de smo Slovenci, in de nam je čast biti Slovencam.“

Kaplja je priljubljeno izletišče za turiste. pride se gori od Sv. Ožbalta pri Dravi ali pa preko Ostrega vrha. Izletnikom je priporočati zavedno slovensko gostilno Strablekovo. Sv. Duh na Ostem vrhu (907 m), ki ga lučanski in arveški Nemci nazivajo „windische Festung“, je najbolj zaveden slovenska župnija v nemškem političnem okraju in pod graškim škofovom. Slovenci izborni pa predajo. Leta 1880. so našeli še preej Nemcov, dandanes pa v fari pravzaprav ni več Nemcov. Ljudsko štetje leta 1900 je namreč tu izkazano po katastralnih občinah. Sv. Duh obsega Zgoraji Boč (Vurmat), kjer so vsi prebivalci Slovenci, in deloma Veliki Boč (Grosswalz), kjer so našeli 660

Slovencev in 27 Nemcov. Ker pa del zadnjega pogorja spada tudi k nemškemu Selnicu ob Dravi, bo teh 27 „Nemcov“ vsekakor selniških. Dvorazredna šola je slovenska ter se nemščina poučja le kot drugi deželni jezik. Cerkve je popolnoma slovenska, samo zradi nemških romarjev je 7 pridig na leta nemških. Pri cerkvi je tudi slovenska posojilnica, ki jo upravlja rodužni nadučitelj gosp. Vek. M. a. c. e. n., obenem tudi vremensko opazovalnico. Posojilnica je pri celjski zvezi. Pri šolskem poslopu je meja lipniškega in mariborskoga okrajnega glavarstva. Ker dobi sosednja Selnica Šulferajnsko šolo, postane Sv. Duh res slovenska trdnjava, izolirana na vse strani. Razgled z gore Sv. Duhu je res velikanski. Podravska podružnica slov. planinskega društva je zaznamovala od Sv. Ožbalta pot na vrh. Pri cerkvi so tri gostilne, v eni teh je tudi knjiga planinskega društva. Ime Ostri vrh je zelo staro. Načineno pa je izvajanje bivšega župnika Šegule, ki je pravil graščemu škofu dr. Schusterju, da je bilo na vrhu nekdaj svetišče starogermanske boginje Ostere. Kdor je enkrat videl goro brez nemških političnih očal, mora takoj

Novi kralj za Norveško.

London, 19. novembra. Norveški parlament se je po imenih soglasno izrekel za danskega princa Karla kot novega norveškega kralja. Takej nato je odšla posebna deputacija v Kodanj, da izroči novoimenovanemu kralju ta sklep. — Na Švedskem je neprjetno presenetilo, da danski princ ni vrnil švedskemu prestolonasledniku obiska v Kodanju ter ni na kolodvor ni prišel k odhodu. Te so slabizi znaki za bodoče razmerje med Švedsko in Norveško.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. novembra.

Občinski svet ima v tork dne 21. t. m. ob 5. popoldne sejo. Na dnevnem redu so naznani predsedništva, in poročila o prošnji stavitev Viljema Treota za odpisno dovoljenje reverza glede razširjenja hodnika in preložitve jarka v Novih ulicah; o prizivu tvrde I. Bevdeva in drugih proti sklepu občinskega sveta z dne 26. septembra t. l. v zadevi pobiranja divjega kostanja po mestnih drevoredih; o ponudbi Ferdinanda Staudacherja za odkup mestnega stavišča ob Levstikovih ulicah; o ponudbi Emanuela Zelinke za odkup mestnega stavbišča pod gozdom tivolske graščine; o 40. žrebanju mestnega loterijskega posojila; o prošnji prodajalcev premoga za izprenembo določil o prodaji premoga; o prenovi tukajenja c. kr. umetno-obstne strokovne šole; o uporabi dotacij za l. 1904/5. na šoli na Karolinski zemlji; o računskem sklepu mestne knavice za leto 1904.; o računskem sklepu mestnega vodovoda za leto 1904.; o obravnavah glede polaganja druge glavne cevi za mestni vodovod skozi ozemlje šišenske občine; o prošnji neke hišne posestnice, da bi ji mestna občina odstopila prednost za neko posojilo pred svojim 3% posojilom; o magistratovem dopisu za odpis nekega neizstreljivega dolga; o oddaji službe otroške vrtnarice na I. mestnem otroškem vrtcu.

Otročarija klerikalnih poslanec v deželnih zbornicah je včasih res uasniljenja vredna! Pri predlogih ustavnega odseka o splošni in enaki volilni pravici so govorili, da se je kar štrena vlekla. Kakor rase na vodi so vsi eno in isto šebljali. Pregrevati so reči, katere so že stokrat povedali, a tem so zavlekli razpravo deželnega zbora, ter tako dosegli, da se kaj drugega v razpravo ni moglo vseti. Ker je dr. Tavčar podal ravno isti dan nujni predlog o novomeški vodovodni nakladi, ter sprožil tako stvar, ki je res koristna in ki se le z nujnim predlogom reziti da, so klerikale že v zbornici kričali o obstrukciji in sobotni »Slovenec« ima v ti zadevi uvodnik, v katerem se dokazuje, da so liberalci obstruirali predlog o splošni in enaki

volilni pravici, in da je zategadelj le klerikalne stranke zasluga, če je bila sprejeta omenjena predloga. Kakor politični otrošaji se obnađajo klerikalci, in če resen človek opazuje to tolopo, se mu mora studiti. Res pa je, da so se klerikale začeli tretji pred svojo lastno obstrukcijo, in sedaj bi jo radi narodno-napredni stranki na hrbot obesili. Pa ne bo šlo!

Poslanec Demšar, vulgo Čočov France iz Selške doline je zadnjč govoril za splošno in enako volilno pravico! To ti je bil govor! Francelj je vse druge govorike svoje stranke vrgel pod klop! Se nad dr. Schweitzerjem ima prvenstvo in to je že nekaj! Iz duhovitega govora posneli smo nov argument za splošno in enako volilno pravico. Čočov Francej se je namreč silno jesil nad okrajnim glavarstvom v Kranju, katero je tako nespametno, da sili ljudi v Selški dolini, da morajo pri slamenatih strehah napravljati zidane dimnike. To sicer zahteva tudi postava, pa je vseeno neumno! Kadar pa se upelje splošna in enaka volilna pravica, potem se bodo ta neumna postava takoj odpravila in ispod slamenatih streh v Selški dolini se bodo kadilo, kjer bo hotelo! In poslanec Demšar je patetično vskliknil: Kaj pa je, če prav ena hiša pogori, rajši se najzatirajo žganjarije, ne pa dimnik! Če povemo, da je Francelj z velikanskim govorom vse prepričal, kar ga je poslušalo, in da je še dr. Šusteršič takrat, ko je Demšar nasvetoval, da naj se hiše požigajo, zakrnil svoj slavnostni: tako je, potem smo vse povedali, kar se je o tem fulminantnem govoru povedati dalo. Bil je prava senzacija, in o splošni in enaki volilni pravici se ne da izraziti globokejih misli, nego jih je izrazil Čočov Francej. Le tako naprej, Francej!

„Slovenčev“ poročanje o deželoborskih sejah je največja klerikalna lumparija, kar smo jih dosedaj doživelj. Koliko se v teh poročilih laže, presega vse meje, in naš ljubi Bog bo moral skrbeti še za ene vice, če bo hotel proštovega fantka kam spraviti po sodnem dnevu. Samo za njega bo potreboval cele vice! Neumni pa morajo biti čitalci škofovega lista, če vse to pozobljijo. Posebno se dela z galerijo. Galerija je letos, v kolikor pride klerikale v poštev, preklicano beraška! Kolikokrat se Šusteršič in Krek milo ozirata proti galeriji, pa brezuspešno, ker se živ krt ne ganc, kadar ona dva klepljeta svoje neumne tirade. Vzlic temu pa se glasi „Slovenčev“ poročilo, da je galerija norela s Šusteršičem in Krekom, in da se je od njenega ploskanja tresla celo zbornica. Posebno spremnost kaže lažnjivi Štefe v medklicih z galerijo. Pa tisi medklici so sad Štefetove domišljije; vsi so taki, da jih razen Štefka nihče drugi ni čul. To je gola laž! Vsako „Slovenčev“ poročilo pa je garnirano s takimi medklici, ki so vsi tako že-

ljivi za narodno-napredne poslance. Da bi bili resnični, bi bili naši poslanci Štefa že davno za učesa z galeroje iztrali, ker so pa izmišljeni, nimajo nikakega sredstva proti takemu pobalinstvu. Štefa bodo, se ve, že naprej legal!

Dr. Šusteršič je glasom „Slovenca“ v zadnji seji reklo: Trdilo se je često, da sem bil jaz časih nemški burš. To je laž. Kličem za priče dr. Tekavčiča, dr. Majarona in dr. Marolta, sklicujem se na zapisnike akademije Slovenskega društva in videlo se bo, da sem bil takrat ne nemški burš, ampak član radikalnega kriala „Slovenije“. — Res je bil dr. Šusteršič član „Slovenije“, res je pa tudi, da je bil z „Slovenije“ pregnan. Zdaj nam pa naj dr. Šusteršič pove, kako se je imenovalo tisto nemško dijaško društvo, čigar član je bil potem, ko ni bil več član „Slovenije“.

Za splošno stavko 28. novembra so priredili ljubljanski socialni demokratični včeraj shod v areni »Narodneg doma«. Glavni govornik je bil Kristan, ki je položico svojega govora posvetil naši petkovi notici, v kateri smo izjavili, da je terorizem, ako se hoče trgovce in obrtnike prisiliti, da morajo zapreti svoje lokale, kadar se bo ravno zljubilo kakši stranki, privediti kako demonstracijo. Kristan je povedal, da hočemo mi terorizirati občinstvo s takimi noticami in je imenoval to žurnalistični skandal prve vrste! Da pa so Kristan in drugi voditelji socialnodemokratične stranke največji terorizatorji delavstva, je pokazal govornik jasno z besedami, da se 28. november mora praznovati in da proti tej paroli ni odpora. Vse delo se mora ustaviti. Kdor izmed navzočih ne porabi vsakega trenutka do 28. novembra, je izdajalec, je ločov. Vsakdo mora agitirati med delavstvom, pa tudi »meščanske zabitke buček« se mora odpreti. Ako ljubljansko delavstvo ne storí svoje dolžnosti 28. t. m., zasužimo, da 100 let noben delavec ne pogleda Ljubljane. Ali je to teroriziranje ali ne? Kristan se je zaletel tudi v deželnini zbor, češ, sklenil je resolucijo za splošno in enako volilno pravico, zunaj pa se stori nihče nič, ampak se je vse delo zvalilo na socialno demokracijo. Po Kristanovem mnenju morajo vsi ljubljanski trgovci 28. novembra zapreti trgovine in tako demonstrirati za splošno in enako volilno pravico. Zapreti se morajo sploh vsa podjetja, tudi banke itd., tako ukazuje Elbin Kristan. Da se to izvrši gotovo, morajo vsi delavci stopiti pred svoje delodajalce in podjetnike in to zahtevati, delodajalci pa se morajo pokoriti. Ako se s splošno stavko 28. t. m. ne dosegne zaželenih uspehov, ustavilo se bo vse delo toliko (?) časa, da se Avstrija omeša. Ta splošni štrajk bo pa imel za državo žalostne po-

sledice, ki jih bo občutila več let. Da ljubljanski stavkarji 28. novembra ne bodo brez sadov preživel, bo lokalna socialistična organizacija naprosila »Dramatično društvo«, naj se prirede popoldne delavščka predstava. Izbrati mora drama, ki bo odgovarjala važnosti in resnosti 28. novembra. Štefe je nasnanil, da se krščanski socialisti pridružijo manifestaciji dne 28. t. m. ter je priporočal, naj se vsakogar, ki je ni zaveden, na redi svedenega ta dan. Pričakovati smemo torej, da 28. novembra ne bo izdel »Slovenec«, ker so v »Katališki Tiskarni« gotovo vsi od prvega do zadnjega zavedni. O dobrostnosti in spodobnem obnašanju se je na shodu veliko govorilo, a podariti se mora, da je sodrug Kočmur gotovo najmanj razumel govornika, ker je precej daleč čez meje dostojnosti učel. Iz vsega Kristanova govorjenja je bilo razvidno, da je imel z njim le namen, do skrajnosti terorizirati in načuvati delavstvo. To sledi tudi iz njegovega govora pred par dnevi v prostorih kršč.-socialne zveze, da bo on 28. novembra pred razne ljubljanske tovarne poslat že toliko svojih pristašev, da bodo zagotovo zabranili delažljnim delavcem vhod na delo. Nam se ne zdi vredno, da bi se prerekali s Kristanom in Štefetom. Obračamo se samo do raznih delavcev samih in jih vprašamo: Kaj more res kdo misli, da boda Štefe in Kristan zapovedovala, kdaj morajo trgovci in obrtniki in industrijski zapreti svoja podjetja? Doslej Kristan in Štefe že nista prevzela diktatorstva nad Ljubljano. Ako bi delavci poslušali taka hujskanja, bi le sami sebi škodovali. Spričo Kristanovih groženj je samo ob sebi razumljivo, da bodo poklicana oblastva skrbela za javno varnost. Ali je vredno, da pride nekaj ljudi v ne-srečo samo zato, ker hočeta Štefe in Kristan, da se 28. t. m. ne sme delati. Ta in oni delodajales se bo morda vdal, ta in oni pa ne in bo izvajal konsekvence. Kaj je sploh vsega tega treba pri nas, kjer se je dejel zbor že izrekal za splošno in enako volilno pravico in so torej demonstracije nesmiselne.

Klerikalni župan v Rudniku. »Jaz sem poglavar občine — pri moj krščen duš«, tako se rad pohaba župan Janez Babšek iz Rudnika — pristni klerikalec in krščansko-katoliški — primojdusves. Ta kmetavzarska surovina že dolgo hujška faimoštov podrepnik na ondotnega mirnega in jako vescnega učitelja, kojega bi nahujskana farovska drhal najraje v žlici vode utopila, ako bi se le dalo. Učitelju gosp. Petruši ni slednjši kazalo drugega, nego da je prijet klerikalnega »primojduševca« in pa še nekega drugega »svetnika« za učesa ter ju

tiral pred sodnika. Župan »primojdušvec« je prejel za svojo sveto vero 14. njegov pomagač pa 8 dni zapora, za namešček pa vsak še po dva posta. Obligatni »ričet« jima bo sicer blagoslovil desnica rudniškega faimoštira, za kogor sta šla junaka pravzaprav po kostanj, faimoštir si bo pa potuhnjeno in sladko — ginjen zapel znano pesmiso: »Marička iz Ljubljane — k meni hodi v vas, — Marička iz Poljane — mi dela kratec čas.«

Promocija. Doktorjem prava je bil promoviran na vsečišču v Gradišču g. J. Faganel iz Prvačine.

Premeščen je davčni očijal gosp. Miroslav Rant in Kranjca v Kranjsko goro.

Flapp goriški nadškof? Italijanski klerikalni listi širijo vest, da postane poreški škof Flapp goriški nadškof. Istočasno se opusti poreško puljska škofija ter se spoji s tržaško škofijo.

Slovensko gledališče. Iz pisarne »Dram. društva« se nam poroča: Sredi meseca oktobra t. l. se je uprizorila prvič na dunajskem dvornem gledališču veseloigriga »Mala Dorrit«, ki jo je spisal na podlagi slavnega angleškega Dickensovega romana Fr. pl. Schönhau. Ta veseloigriga se uprizarja z največjim uspehom odtej veder za večerom na Dunaju ter se je minoli teden z najboljšim uspehom uprizorila tudi prvič v Monakovem in v Gradišču. Ljubljansko slovensko gledališče je prvo slovensko gledališče, ki si je poskrbelo prevod te igre nemudoma ter uprizori to veseloigrigo prvič jutri, v tork. Slavni Dickensov roman »Little Dorrit« pričuje, kako je bil stari Dorrit 18 let v jedi zaradi dolgov, kako se mu je v jedi rodila hčerka Amy, v katero se zljubi mlad lord. Ta lord doprineše dokaze Dorritove nedolžnosti in njegovega silnega bogastva. Nekdanji jetnik postane milijonar, ki občuje s princem, in malo Amy se omoti z lordom. Dejanje drame se godi v jedi Marshalse in v razkošnem angleškem hotelu, kjer se vrši dobrdelna veselica pod pokroviteljstvom princa. Glavne osebe so Amy (gospa Kreisova-Patočkova), stari Dorrit (gosp. Fran Lier) in mladi lord (gosp. Dobrovolný), princ Henry (gosp. Nučič), ekscentrična Španka (gospa Danilova) in razni zadolženci-jetniki (gg. Verovšek, Dragutinovič, Vedral, Betetto i dr.). Dickensov humor preveva vso ljubezni veseloigrigo, ki bo nedvomno ugajala tudi našemu občinstvu, ki lahko smeh in zabavo.

Slovensko gledališče. Repriza opere »Aida« v soboto je bila znatno boljša od premiere, zlasti kar se tiče solistov, ki so bili izbrani pri glasu, da jih je bilo res pravi užitek poslušati. Ga Skalova je bila tako v igni, kakor v petju izbora in se je novič izkazala kot odlična umetnica. Za večim niansiranjem in spretno modulacijo glasu je doseglj, da je bilo njen petje v lepem skladu s čuvstvi, ki so prisli s tem do popolnega izraza. Njen glas zlasti v višjih legah je bil poln toplotne in miline, zlasti v zadnjem dejanju. Tudi g. Orželskemu gre vso hvala. Bil je izvrstno razpoložen, kakor morda letos še nobenkrat. Pel je

komolja je vzel iz jopiča zgrajen kos pergamenta in ga izročil Juriju. »Čitajte — potem Vam bom odgovarjal.«

V sobi je vladala že tema. Jurij je ukazal prinesti plamenico in med tem, da se vrnil sluga, izprševal Komoljo.

»Kaj je Katarina odgovorila na moj poziv, naj gre s teboj v Devin?«

»Ničesar.«

»Ali si jo videl in sam ž njo govoril?«

»Sem.«

»Si-li vse prav tako povedal, kater kor sem ti jas naročil?«

»Vse.«

»In kaj ti je odgovorila?«

»Ničesar.«

»Kako? Ničesar ni odgovorila?«

»Ničesar.«

»Potem moram sam ž njo govoriti — na vsak način.«

»To ni več mogoče.«

»Je-li odpotoval? Komolja, lepo te prosim, ne bodi tako maloboseden, saj vidiš, kako trpm. Kaj se je zgodilo s Katarino?«

»Katarina mi je izročila to pišanje. V tistem trenotku je prišel konzul Ottobone v sobo s osmimi

vojaki. Pozval je Katarino, naj gre ž njim. Sestri je morala v pripravljeni nosilnici in vojaki so jo odnesli.«

»To je nasilstvo,« je besen zadržal Jurij. »To nasilstvo bom jaz maščeval; pri moji... časti — —«

»Ne prenagljite se, gospodje,« je Jurju segel v besedo Komolja. »Ko je vstopil Ottobone, mu je Katarina rekla: Pričakovala sem Vas.«

V tem je prišel sluga s plamenico in jo pričvrstil na zidu. Jurij je hitro razgrnil pergament, ki ga je doslej držal v roki in pozabivši hi-poma na svoj pogovor s Komoljo, stopil k zidu in čital.

Plamenica je prasketajo razširila rdečkasto svetlobo po sobi. Komolja je stal v senci. Gledal je Jurja, kakor bi hotel z njegovega obraza uganiti vsebino Katarininega pisma in ni zapazil, da je Tomaž Retinski nekaj šepeta naročil vitezom, ki so stali v sobi.

Naenkrat so zaveleni meči, ki so jih vitezzi istrgali iz nožnic in Komolja se je ves prepaden umaknil nekaj korakov, ko je Tomaž Retinski s svojim grmečkim glasom za-vipil:

»Razbojniki Komolja je morilec Antonia Kastelana — primite ga.«

Dva viteza sta stala pri vrati, dva pri oknu, trije pa so se vrgli na Komoljo. V tem trenotku pa je že med nje planil Jurij Devinski in jim zastavil pot. »Nazaj« je ukazal in pahnil napadalce v stran, potem pa prijet Tomaža Retinskega za roko in ga potegnil h Komoljo.

»Poglej vendar, stari nesrečnik, koga si hotel prijeti in pobiti, poglej vendar.«

Plamenica je razlivala svojo svetlobo po lepem bledem obrazu Komoljevem. Ko je Tomaž zagledal to lice, se je stresel po vsem životu. Meč mu je zdrsnil iz roke in je žvenketaje padel na tlak in potem je razprostril roki, kakor bi hotel Komoljo objeti.